

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΗΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΟῦ κ. ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

"Η Μεσιακή Κίνησης" τινάζονται διτι μά πότε τις κυριότερες όπογειωσεις της δένεται τίς άλληποτές μουσικές, είναι να γνωρίσεις στο άναγκωστικό της καινού τη ζωή καθ' το έργο των θεο-εκκομψέμενών συνθέτων της παλιάς "Αθήνας", ανέβει στον "Άθναιο δημοσιογράφο κ. Αντ. Χατζηπαπούτσος", πού τοδι γύρισε κι' έχει στο συντριπτικό τους, πά τους ξαρουσιάσεις σε μια αερόφια γραφική σημειώσαντον του. Για τον άναγκηστη τη σημειώση μας αύτά που ξαρουσιάσεις διδύλλει ενδιαφέροντα: Πρώτη γιατί δια γνωρίσεις την πλειάρδη των ρομαντικών εκείνων (Πολυάρτη, Στρατοπέδες, Κούκιν, Χατζηπαπούτσος, Ανδρόπουλος, Ρέα, Σακαλαρίδης κ.ά.) που σταδίασαν οι πρότοι δημιουργοί της θεοφόρης τραγουδιού, κι δεύτερα γιατί μάθης στις βιογραφικές μάθης άρρενων της, δ. Κ. Χατζηπαπούτσολος, ζαναντανατείνει διενδιαφέρωση γεγονότα της πομπωτικής ζωής της πολιάρδης "Αθήνας".

Τόν θυμούμα πάσκητης ήμουν παιδί και ἐκείνος ὁ
ριμός συνθρα. Κάθε Κυριακή ἔπειρε νά συναντηθούμε
στὸν Ἀγίο Γεώργιο (Καρύστη). Ο Πολυκράτης γάλ νά
διειθύνθη τὸ χορὸ τῆς ἑκκλησίας καὶ δὲ υποφανθένον
νά γά ύπαρξεται στὸ καρδο της Ναοῦ.

μέτρον διάστασα μαλλών είδους, μιά γλυκύπτα¹ μορφή, δύο έκφραστικά, γεμάτα καλωσύνη μάτια, μέ την περιποιημένη πάντοτε γενειάδα του και το «μπονζούρα» του, τη ζάκετα, πού πάντοτε έτοιμης φόρος. «Υφος σεμνότατο, βάθισμα με μικρά βήματα, λίγο χα- μπλάσμενο το κεφάλι που σ' αψίνε νά καταλάβης ότι ή σκέψη του ήταν συγκεντρωμένη διαρκώς κάπου. Μειλ- χίση, σοβαρός, πρόθυμος νά συνεννοθήσῃ.

Αύτός ήταν ὁ ἔξωτερικός σύνθρωπος. Ἀλλά ποιός
βάθη μποροῦσε εύκολα νά καταλάβῃ τή μουσική φλόγα
πού ἔκριψε μέσα του;

Καὶ δημάς. Πόσα δὲν τοῦ ὀφείλει τὸ ἀθηναϊκὸ τραγοῦδι καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας μουσικὴ!

Διαδ χρονών παιδάκι έμειν δρόφανός από τὸν πατέρο του, ποδ ἦσαν ἐγκατεστημένος στὴν Φιλαρκούπολη. «Ἔνα χρόνο ὄργυτρος ή μήτερα του ἥρθε στὴν Ἐλλάδα, παντρεύθηκε γε δεύτερη φορὰ καὶ κατώθισεν ἡ δῶση δηλ τὴν ἀπαιτούμενη μόρφωση στὸ παιδί της. Ο Παλλκράτης ἐπήρε διπλαύμα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πονεπιστημοῦ Ἀθηνῶν, επούσωνα μουσικὴ στὸ Μουσικὸ Δραματικὸ Σύλλογο καὶ διδάχητος ἀπὸ τὸν ἀληθινὸν Ἡλ. Καντακουζηνῷ, τὴν ἐκκλησιαστικὴ ίδιως ουσιωπ.

Σχολάρχης στό Κορωπί, σχολάρχης κατόπιν, έπι 10 Επή, στό Μαρούσι και κατόπιν στάς 'Αθηνας, σε διάφορα σχολαρχία, Ιδιωτικά σχολεία, στό Παρθεναγγείλην Χίλια και στό 'Αρσακέιο. Έπι συνεχείς δεσμετές έδιδεται τα Γράμματα, και τή μουσική στον νέους. Κατά το 1900 διέλαβε και διετήρησε έπι 15 χρόνια τη διεύθυνση τού χορού του 'Αγιου Γεωργίου Καρόπητον κατόπιν τού 'Αγιου Διονυσίου τού 'Αρεοπαγίτου και τέλος, το υπό χορού της Μητροπόλεως, τόν όποιον διηύθυνε μέχρι την θανάτου του.

Ένα δύγωστο έντελώς σημειό της βιογραφίας του είναι, ότι δέν λεγόταν άρχικα Πολυκράτης. Το πατέρα του, ήπειρώτης, ονομαζόταν Γεώργιος Καζανής ή Περδίκης. Μόνον δέ, διαν ή μητέρα του παντρεύτηκε τόν Κωνσταντίνο Πολυκράτη, πήρε το δυομάς του, άλλα κι αύτό θυερά διό νόμιμη υιοθεσία.

Σέ ήλικια 36 έτών έξακολουθούσε άκρων να μαθητεύει στον Καντακούρην, μάλιστα με το μακαρίτη Φέρμπολι και το σεβαστό μας συνθέτη Δ. Ροδί, κι' ήταν θερμότατος θυμαστής και όποδες τον δασκάλου του Έωσαν θυέστενος πέθανε. 'Ο θάνατος δώμας τού Καντακούρην έβιεν την ειδαρία στον Πολυκράτη.

"Αρχιος πραγματικά άπό τότε να συνθέτη διάκαντα. Δεν ύπαρχε έκκλησιστικό μέλος πού να μη το δεξιά τονίσει. Δεν υπήρχε ωραία φωνή που νό μη την είχε χρησιμοποιήσει στο χορδ της έκκλησής. Συνέθεσε δόλωληρή τη λεπτομέρια, συνέθεσε τροπάρια, ειρμούς, την κεντρώαμη διάλογούσθια, το Τριώνιαν και τό Πεντεκοστάριον. 'Επιλούσια, με όλους λόγους την έκκλησης μέ ωριστες και κατανυκτικές συνθέσεις. Και πολλοί θυμόνται τα Χειρούργια του και τα Κοινωνικά του, τά όποια φάλλονται και σήμερα δύνη. Οι έκκλησιστικές του αστές συνθέσεις διεβδόθησαν γρήγορα σ' δόλωληρην 'Ελλάδα, κατόπιν δέ και στό Εντερικό, στην 'Αμερική, στη Μόνχον, στό Παρίσι, στη Βουδαπέστη, στό Αρμενίου, στην Κίνα, στην Ιαπωνία, στην Κορέα.

Εδώ πρέπει να άνοψερθη κι' αύτό τό δέσμουμείωτο γεγονός: „Οτι, στον Πολυκράτη άνηκε δόλικήρη ή τιμή της εισαγωγής της τετραφώνου μουσικής εις τούς, νασός. Αύτός πρώτος δύνανε νέλαβε τό χορό τοῦ 'Αγίου Γεραγούριου Καρύστου, ἔγκαινάσεις τά κοθηκοντά του μέ τετραφώνη μουσικήν.

Μεταξύ τῶν καλλιτεχνῶν ποὺ ἔφαλλαν ὑπὸ τῇ διεύθυνσῃ του ἡταν ὁ Μωράζης, ὁ Βλαχόπουλος, ὁ Ἀθανασιάδης, ὁ Κριώνας, ὁ Βολάνης, ὁ Καλαμπούσης, ὁ Εύστρατίου, ὁ Ξηρέλλης, ὁ Μπούρλος ἀκόμη καὶ ὁ Ἀποστόλου.

Παραλλήλως, συνέγραψε δια την ίδια σύντομη μέθοδο την παραπάνω απόσπασμα, την οποία παρατίθεται στη συνέχεια:

Παραλλήλως, συνέγραψε δια την ίδια σύντομη μέθοδο την παραπάνω απόσπασμα, την οποία παρατίθεται στη συνέχεια:

Ηταν τόσο φανατικός λάτρης των ήλληνικών παραδόσεων και Εθίμων, ότι δεν τον ήταν δυνατόν ν' ανέγκαιη δύσκοληση παράβαση. Όταν ανήφθε στο δρόμο της Μητροπόλεως «Αθηνών» δια της Μητροπόλεως Μελέτου Μεταξάκης, δι Πολυκράτης τού ἐκήρυξε τὸν πόλεμο. Οι προοδευτικές άρχες του Μητροπολίτη τον ἔκαναν νά γράψῃ κάθε μέρι σχεδόν ενώπιον του ἀπό τις στήλες της Θρησκείας «Αθηνῶν τοῦ Πώτω. Καταλαβάνει λοιπόν κανεὶς έδοκα τὴν Ἑκπλήξη του, ὅταν ὁ Μητροπολίτης Μεταξάκης τὸν κάλεσε καὶ τοῦ οὐδέποτε νά καταρτίστη τετράφωνο χορῷ γιὰ τὴ Μητρόπολη.

— Μακαριώτατε, τοῦ εἶπε, πῶς εἶναι δυνατῶν αὐτό,
άφοιδ ἐγώ γράφω τόσα ἔναντιον σας;

—ΑΙ γνώμαι σου είναι σεβαστοί και είμπορείς νά τις γράψεις.

— Ναι, άλλά έγώ είμαι βασιλικός και σείς βενιζελικός

—Καὶ τὰ πολιτικά σου φρονήματα εἶναι ἐπίσης οε-
βαστά.

Και έτοι άνελαβε ο Πολυκράτης τό χορό της Μητροπόλεως. Τό άνεκδοτο θώμα αύτό, άν προδεικνύτην θωμαλογουμένων Ικανόττας του, προδεικνύει έτι πλέον και τις πλαστείς ἀντιλήψεις που είχε ο δειμνήστος Μητροπολίτης Μελέτιος Μεταζάκης.

Αλλά τό Έργον τοῦ Πολυκράτη δέν ήταν μόνον ἐκ κληροστικό, ἀλλά και κομικό. Γιατί θεωρεῖ τὸ ίδιο ὅδελπον ἔνδιαφέρον κί' ἀγάπη και γιά την κομική μουσική, και συνέθεσε τέσσερα μελοδράματα. Τόν 'Υ. Φηλάντη, τόν Νέρωνα, τόν 'Αγροκογιάννη και τή Μάρω.

Έκει δημος πού φανερώνεται σάν τραγουδιστής τοι
αισθήματος και της άγαπης, είναι τα τραγούδια του,
άνδρες στα όποια λεχαρίζουν: «Τό δνειρο φίνωντα
ρινής νυκτός» ή τό «Ένα φιλί στη μάνα μου» σέ στί-
χους του Δαμφύρων. Στά τραγούδια αυτά βρέθη σε
την τέχνη του, για νά μπορείς να έκφρασες διο το δυ-
νατόν πιο ευγλώττα και παθητικά τα αισθήματα της
καρδιάς μου, με μελωδίες γεμάτες συγκίνηση τριφερή
νοσταλγίας και πόνο.

"Ετσι χαρίζει στο άθηναϊκό τραγουδό την πρώτη διηγήση του και γίνεται ένας από τους πιο δέλιολους εκπροσώπους του κυρίων με την ωραίωσην την ονυματοθεσίαν του «Είνε στηγάμες» στη σίτους του Σ. Μαρτζόκην. Ποιός δέ πάντοις παλαιός δεν τό ξέρει; Ποιός δέ πάντοις συγχρόνους δεν τό δράγκατε; Ποιός δέ πάντοις σημειωνούς νέους δέ τό τραγουδιδά;

Ἐλένη σπιγμές πού δόδυστυχος
τρελλάσινομαι γιά σένα
και γέρνοντας στους δημούς σου
αισθάνομαι πώς ζω.
Ἐλένη σπιγμές πού ἀκίνητος
και μέτρα δημοσιεύμενα

Ο Πολυκράτης, δάσκαλος, ἐρμηνευτής, συνθέτης, μουσικός συγγραφέας, με δράση πολυποικιλή στις ἑκ-
κλοσίες, στά διάφορα Ιδρύματα και στά σχολεία, πα-
ραμένει μιά ἔξαιριστή μουσική μορφή της παλῆς Α'-
ήνας και γενικότερα της Ἑλλάδας.

ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ